

גליון 50
אפריל 2013

לשכת עורכי הדין
הוועד המרכזי

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

גיליון היובל

לפניכם גיליון החמישים של ביטאון אתיקה מקצועית. הביטאון החל להתפרסם בסוף שנת 2001 ומאז הקפדנו להוציאו בקביעות וברציפות. במחצת שנותיו הספיק הביטאון להפוך לכלי המרכזי לעדכון ציבור עורכי הדין בכל הנוגע לדין המשמעתי ולאתיקה המקצועית ויעיד על כך השימוש הרחב שנעשה בתכני הביטאון בפניות ללשכה, בפסקי דין, מאמרים ועוד.

בכל גיליון מובאות ההחלטות החשובות והעקרוניות של ועדת האתיקה הארצית אליה מגיעות שאילתות ותלונות. לצד ההחלטות מופיעות רשימות בסוגיות אתיות חשובות פרי עטי ופרי יו"ר ועדת האתיקה הארצית. בתחילה היה זה עו"ד אלקס הרטמן, שיזם את הקמת הביטאון, ובהמשך עו"ד דרור ארד-אילון המכהן בתפקיד זו הקדנציה השנייה. בחלק מהגיליונות מופיעות החלטות של ועדת הפרסומת והועדה לענייני עיסוק אחר, ועדות העוסקות בנגזרות ספציפיות של האתיקה המקצועית. עם הזמן, הוחלט לפרסם גם את החלטות ועדת שכר הטרחה בהיותם חשובות להכוננת הפרקטיקה של עורכי הדין.

לפני מספר שנים החל הביטאון להופיע גם במאגר אינטרנטי נגיש המצוי באתר הלשכה. במאגר זה ניתן למצוא את כל הגיליונות במלואם. וחשוב מכך, למאגר יש מפתח נושאים מפורט המסייע לאתר בקלות את כל ההחלטות והמאמרים לפי סוגיה ותתי-סוגיה.

בחג היובל אני מאחלת שהביטאון יוסיף להתפרסם בקביעות וימשיך למלא את ייעודו כמקור פיתוח והנחיה של הדין המשמעתי והאתיקה המקצועית.

העורכת

ד"ר לימור זר-גוטמן

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

דין משמעתי: נוהל טיפול בשאילתות של ועדת האתיקה הארצית

1. שאילתות יועברו ליושב ראש ועדת האתיקה ("יושב הראש") או מי שמונה לכך מטעמו.
2. מצא יושב הראש, או מי שמונה לכך מטעמו, כי בעבר נתנה ועדת האתיקה החלטה המתאימה גם לשאילתא שבפניו, ישיב בעצמו לשאילתא בהתאם.
3. מצא יושב הראש, או מי שמונה לכך מטעמו, כי ניתן ליתן חוות דעת מקדימה במענה לשאילתא על סמך

עורכת: ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד, המסלול האקדמי המכללה למינהל ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** עו"ד דרור ארד-אילון
המערכת: רח' דניאל פריש 10, תל אביב 64731, טל. 03-6362200, פקס. 03-6918696, email: dorit@israelbar.org.il
הנחיות והחלטות: ועדת האתיקה הארצית ■ **עיצוב:** סטודיו רחל קליין

- עקרונות שאושרו בעבר בוועדת האתיקה הארצית, ישיב לשאלתא בהתאם, וזאת לאחר שקיים התייעצות בעניין לפחות עם אחד מחברי נשיאות הוועדה.
4. החליט יושב הראש כי חוות הדעת המקדימה במענה לשאלתא תינתן לאחר שיתקיים בנושא דיון במליאת הוועדה, ימנה את אחד מחברי הוועדה או את פרקליט הוועדה או את הממונה על הוועדה, להידרש לשאלתא ולהמליץ לוועדה על חוות הדעת המקדימה ("המלצת חבר"). המלצתו של חבר הוועדה תינתן במועד הקרוב ביותר לאחר שהתקבלו מלוא הנתונים הדרושים.
5. החליט יושב הראש כאמור בסעיף 4 לעיל:
- 5.1 יתקיים הדיון בשאלתא בישיבה של וועדת האתיקה שתתקיים במועד הסמוך ביותר לאחר קבלת ההמלצה של חבר הוועדה;
- 5.2 חוות הדעת המקדימה תינתן על-פי החלטת הוועדה, לפי דעת רוב חבריה שהשתתפו בדיון;
- 5.3 חוות הדעת המקדימה אשר עליה החליטה הוועדה, תישלח לפונה בתכופ לאחר אישור נוסחה על ידי יו"ר הוועדה או מי שמינה לכך מטעמו.
6. למרות האמור בסעיף 5 לעיל, יושב הראש יהיה רשאי לדחות את מועד הדיון בשאלתא המעוררת עניין עקרוני ושאינו בצידה דחיפות מיוחדת.
7. על אף האמור בסעיף 5.2 לעיל, ככל שבשל דחיפות השאלתא יש ליתן בה חוות דעת מקדימה בדחיפות, ולא ניתן לדחות הדיון בעניינה למועד ישיבת הוועדה הקרובה, תימסר תשובה לפונה אשר תועבר בצירוף המלצת החבר להחלטת כל חברי הוועדה באמצעות דואר אלקטרוני. אם יבקש מי מחברי הוועדה לקיים עיון מחדש במליאת הוועדה, יתקיים דיון כזה בישיבת הוועדה הקרובה.

תצהיר: תצהיר לא נכון של עורך הדין

עובדות הנילון מסר לבית המשפט הדין בסכסוך בין לקוחו למתלוננת תצהיר לפיו לא קבל הזמנה לדיון ולא ידע עליו בשום דרך. עוד הצהיר הנילון שלא נפלה אצלו טעות ולא שכח מהדיון משום שמעולם לא ידע עליו. בעקבות תצהיר עורך הדין, בטל בית המשפט החלטה קודמת שלו להשית על לקוח הנילון הוצאות בגין אי הופעת הנילון לדיון, והשית הוצאות על המתלוננת. דא עקא, שברתיק בית המשפט התגלו מסמכי הדואר עליהם מתנוססת חתימת הנילון המעידה על מסירת ההזמנה לדיון לנילון. לטענת המתלוננת, הנילון הגיש ביועין תצהיר שקרי דבר המהווה עבירת משמעת.

הנילון השיב שהוא לא ידע על הדיון, שלא נרשם ביומנו; ואם בכל זאת קרתה תקלה, היא לא הייתה בידיעתו. עוד טען שהנייר שהוצג כאישור דואר לא מראה שהזימון הומצא לו בפועל אלא רק אישור הזמנה למשך דואר מבית דואר.

החלטה בהעדר ראיה ברורה לפיה הזימון לדיון הומצא לנילון בפועל לא ניתן להעמידו לדיון משמעת. לכן מסתפקת הוועדה בגניזת התלונה עם הערה לפיה על עורך דין להקפיד הקפדה יתרה בחותמו על תצהיר שבידיעתו האישי. (החלטה מספר את 9/12)

כלל 9: קבלת שכר טרחה שלא בכסף

עובדות הנילון ייצג את בן זוגה של המתלוננת בהליכים פליליים. לטענת המתלוננת, הוסכם כי הלקוח ישלם עבור הייצוג באמצעות עבודות שיפוצים במשרדו של הנילון ובבית בת הזוג של הנילון. חרף האמור, הגיש הנילון תביעה לתשלום שכר טרחה נגד הלקוח, ובמסגרת זו עיקל את חשבונותיה של המתלוננת, אף כי הם שייכים לה בלבד והלקוח אינו שותף בהם.

הנילון בתגובתו צרף את הסכמי שכר הטרחה המאשרים את הנטען אך הסביר כי מתן האפשרות ללקוח לשלם את שכרו באמצעות עבודות הייתה לבקשת הלקוח נוכח מצבו הכלכלי. לדבריו, רחמיו נכמרו על הלקוח והוא סבר

כי אין זה ראוי ליתן לו להינמק בכלא בהעדר ייצוג ראוי. הנילון גם צרף את פסק הדין המראה שתביעתו התקבלה. **החלטה** להעמיד לדין משמעותי (החלטה מספר את 320/11)

ניגוד עניינים: עורך דין המיצג אגודה שיתופית לא יכול לייצג חברים בה כנגד חבר אחר

עובדות המתלונן, חבר באגודה שיתופית, מציין שהנילון מייצג את האגודה השיתופית ובה בעת מייצג חלק מהחברים באגודה השיתופית נגד חברים אחרים באגודה. הנילון ציין שהוא אכן מייצג חלק מהחברים באגודה בתביעת דיבה שהם נקטו נגד המתלונן שהוא גם חבר באגודה. אולם, לגישתו, אין בכך משום ניגוד עניינים כי עילות התביעה אינן בענייני האגודה השיתופית אותה הוא מייצג. וכי ועד האגודה אישר לו את הייצוג של חברי האגודה.

החלטה להעמיד לדין משמעותי. ייצוג על-ידי עורך הדין של האגודה, של חברים באגודה נגד חבר אחר, אינו מותר - ומהווה, לכאורה, עבירה אתית. כך גם אם היה מדובר בייצוג בעניין שאינו קשור כלל לענייני האגודה - והינו בגדר קל וחומר בהקשר לתביעה שעילתה הוצאת לשון הרע בנושא שיש לו זיקה ישירה לענייני האגודה. ההסכמה לייצוג שקיבל הנילון מוועד האגודה חסרת כל משמעות במישור האתי במקרה זה. (החלטה מספר את 118/12) **הערת העורכת** במצב של ניגוד עניינים לפי כלל 16 אין כל נפקות להסכמת הלקוח לייצוג המנוגד הואיל והחריג בדבר הסכמת הלקוח אינו חל על מצב זה. החריג היחיד לניגוד עניינים לפי כלל 16 קבוע בכלל 16(ב) - פנייה לוועדת האתיקה המחוזית וקבלת הסכמתה בטרם החל הייצוג.

ניגוד עניינים: כלל 16, ייצוג מול מי שעורך הדין ייעץ לו בעבר

עובדות הנילונה מייצגת את בעלה של המתלוננת נגד המתלוננת בהליכי משפחה, למרות שהמתלוננת הייתה אצל הנילונה לייעוץ, כשנה קודם לכן. הנילונה משיבה שהיא קיבלה את הבעל כלקוח כאשר לא זכרה את הייעוץ שהיה למתלוננת אצלה. וכאשר המתלוננת פנתה בעניין זה אל הנילונה, היא הגישה שאילתא לוועדת האתיקה במחוז, ובה בקשה לדעת אם הייצוג מותר לה. מאז חלפה חצי שנה בה לא התקבלה תשובת הוועדה שרק כעת העבירה את הטיפול בשאילתא לוועדת האתיקה הארצית (הואיל והנילונה חברת בית הדין המשמעותי במחוז). במשך חצי שנה זו הוסיפה הנילונה לייצג את הבעל אך, לטענתה, דובר רק בפגישה אחת עם הלקוח ולא בניהול משא ומתן בין הצדדים כפי שטוענת המתלוננת.

החלטה על הנילונה להפסיק את ייצוג הלקוח הבעל לאלתר זאת בשל ניגוד עניינים בו היא מצויה מכוח כלל 16. אין מקום להעמיד לדין משמעותי הואיל והנילונה פנתה בשאילתא לוועדת האתיקה במחוז וזו עכבה את תשובתה. (החלטה מספר את 132/11)

ניגוד עניינים: כלל 16, מי אינו לקוח לשעבר

שאילתא בית המשפט ביקש מעורכת הדין הפונה להגיש שאילתא זו כדי שהועדה תקבע האם מותר לפונה להמשיך ולייצג בפניו את הגרוש בסכסוך בדיני משפחה. זאת מכיוון שלפני שבע שנים ייצגה הפונה גם את האישה בהגשה המשותפת של הסכם הממון לאישור בית המשפט. הפונה מציינת שלצורך אישור ההסכם בבית המשפט נתנה לה האישה יפוי כח בו צוין מפורשות שהיא מייצגת אותה רק לצורך אישור ההסכם. הפונה מציינת שלא מתקיימים המבחנים של יחסי עורך דין לקוח - היא מעולם לא נפגשה עם האישה ביחידות, לא שולם שכר טרחה בידי האישה, היא לא ייעצה לאישה לגבי תוכן ההסכם ועוד. כך שהאישה מעולם לא הייתה לקוחה שלה כך שכלל 16 אינו חל.

החלטה מותר לפונה להמשיך ולייצג את הגרוש. יפוי הכוח שנתנה האישה לפונה ציין מפורשות שהייצוג הוא רק לצורך הגשת ההסכם לאישור בית המשפט. בנוסף, כבר שבע שנים מייצגת הפונה את הבעל בסכסוך האמור

והאישה מעולם לא מחתה על כך מכאן שהיה גם לה בחור שהפונה מייצגת רק את הבעל. הועדה העירה לפונה שהיה עליה לציין בהסכם שהיא באת כח הבעל בלבד. (החלטה מספר את 251/12)

ניגוד עניינים: אסורה התחיבות של עורך דין המייצג קונים כלפי הבנק נותן המשכנתא

עדכון להחלטה מספר את 319/11 שפורסמה בבטאון אתיקה מקצועית 47 עמ' 1 (2012)

החלטה 1. שוב חוזרת לשולחננו שאלת היקף ההתחייבות שמקבל על עצמו עורך דין של חכש דירה כלפי בנק שמעניק משכנתא לטובת הרכישה. עמדתנו נותרה ועודנה שהתחייבות עורך דין היא ללקוח ולפי הוראותיו, ומשהלקוח נותן הוראה לרשום משכנתא - בד בבד עם רישום הדירה על שם הלקוח - עורך הדין רשאי להציג הוראה זו גם כלפי הבנק. והנוסח יהיה כדלקמן:

"כפי שהורו לי לקוחותיי, כל עוד אני מייצגם לא אגיש את הבקשה לרישום הזכויות על שם הקונה, אלא בד בבד עם הבקשה לרישום משכנתא על שמכם, ובכפוף להתקיימותם של התנאים הבאים: (1) הסכם המכר לא בוטל, (2) כספי ההלוואה לא הושבו לכם, (3) לא מימשתם ביטחונות כלשהם לצורך גביית כספי ההלוואה ו-(4) תנאי הסכם המכר קוימו במלואם".

2. עורך דין שיקבל הוראה כאמור, יחתים לקוחותיו על ההוראה בכדי שלא תהיה מחלוקת. (החלטה מספר את 319/11)

ניגוד עניינים: כלל 14(א), עניין אישי שהוא האפשרות שעורך הדין ייחקר בתיק

שאלתא הפונה משמש מעת לעת כתורן הסנגוריה הציבורית. לפני כשנה, מונה לייצג עצור והוקפץ לבקרו בבית המעצר. הפונה ערך ביור טלפוני בתחנת המשטרה ובבית המעצר אולם התברר לו שהעצור אינו מוחזק שם ולכן לא יצא לבקר את העצור. למחרת, נודע לו שהעצור התאבד בבית מעצר אחר.

לאחרונה, פנה אליו שוטר בבקשה שייצגו בהליך חקירת סיבת מוות שנפתח לבקשת משפחת המנוח. אף שלדעת הפונה, אין ניגוד עניינים הוא מבקש מהוועדה חוות דעת בטרם יקבל את העניין לטיפול.

החלטה על הפונה להימנע מייצגו השוטר אף שהפונה נשלח לייצג את המנוח הרי שבפועל הדבר לא התממש ולכן לא התקיימו כאן יחסי עורך דין-לקוח. מבחינה זו אין בקבלת ייצוגו של השוטר משום הפרת חובה כלשהי של עורך דין כלפי לקוח אחר.

עם זאת, בייצוג השוטר בנסיבות המתוארות קיים ניגוד עניינים מכוח עניין אישי לפי כלל 14(א) שכן הליך חקירת סיבת מוות מאפשר לבית המשפט, בין היתר, לזמן גורמים שונים לחקירה. התאבדותו של עצור במהלך מעצר ימים לצרכי חקירה מצריכה בדיקה דקדקנית גם של הליך החקירה על שלביו השונים. אין לדעת האם ועד כמה המידע שיש בידי הפונה יכול להיות רלבנטי. שהרי, העובדה שהתקשר בשעה מסוימת והעצור לא היה בבית המעצר, יכולה להיות מאוד רלבנטית.

במצב כזה, לא מן הנמנע שהפונה עצמו יוזמן למסירת עדות בין אם ביוזמת השופט (שבהליך זה הוא בעל סמכויות של שופט חוקר) ובין אם ביוזמת בא כוח משפחת המנוח. בנוסף, יתכן תרחיש בו הפונה יידרש להעלות טיעון הסותר את המידע הידוע לו על מנת להגן על לקוחו. (החלטה מספר את 313/12)

ניגוד עניינים: כלל 14(א), עניין אישי הנוגע לעד שכנגד

עובדות עורך הדין מייצג נאשם בפלילים בעבירת תקיפה. המתלונן, שהוא עד תביעה, ועדותו מטבע הדברים היא עדות מהותית, הוא שמאי מקרקעין שביצע עבודה פרטית עבור עורך הדין ועשוי להידרש בעתיד להעיד לטובת עורך הדין במשפט שבו הוא יהיה בעל דין (אין זה ברור אם משפט כזה מתנהל או עשוי להתנהל). המתלונן מבקש לדעת האם עורך הדין יכול להמשיך ולייצג את הנאשם?

החלטה עורך הדין מצוי בניגוד עניינים המחייב אותו להתפטר מן הייצוג מכוח כלל 14(א) שכן מתקיים חשש שעורך הדין לא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפי הנאשם בשל עניין אישי שלו. במשפט הפלילי הוא צריך לשקול את האפשרות שהתלונה היא תלונת שווא, ולפיכך להיות נכון להטיל ספק בעדותו של המתלונן. אלא שהמתלונן סיפק לעורך הדין שירות אישי והוא אף עשוי להידרש להעיד לטובת עורך הדין, ועל-כן יש לעורך הדין עניין אישי בכך שלא תיפגע מהימנותו. כך הוא מצוי בניגוד עניינים מובהק. לכן על עורך הדין להודיע ללקוחו שאין ביכולתו לייצגו בהליך הפלילי ולפנות לבית המשפט בבקשה להתפטר מן הייצוג מן הטעם האמור. (החלטה מספר את 3/13)

ניגוד עניינים: עורך הדין של הקבלן אינו רשאי להחזיק בערבויות מכר בנאמנות עבור הקונה

שאלתא ועדת האתיקה הארצית בהחלטה מספר את 118/07 (**אתיקה מקצועית** 29 עמ' 5 (2009)); **אתיקה מקצועית** 36 עמ' 5 (2010)). קבעה שעורך הדין המייצג את הקבלן לא יכול להחזיק בנאמנות חוב/מכר שהונפקו עבור הרוכש זאת בשל ניגוד עניינים הקיים. משרד עורכי הדין הפונה מבקש מהוועדה החרגה מהחלטה זו על בסיס סעיף מיוחד שהם ינסחו בהסכם בין הקונה לקבלן. לפי הסעיף, הערבות הבנקאית תימסר לידי הנאמנות של ב"כ המוכר, במעמד מסירת החזקה בדירה לידי הרוכש. וכי הערבות תוחזק על-ידי בנאמנות עד אשר יתקיימו התנאים המאפשרים את ביטולה לפי חוק הבטחת השקעות. בנוסף, כנספח לחוזה המכר יצורף "כתב הוראות נאמן" בו יקבע שהנאמן לא יוכל להחזיר את הערבות הבנקאית אל הבנק שהנפיק אותה, אלא אם יקבל לידי צילום ממסמך המעיד שגרשמו לטובת הרוכש בטוחות מתאימות לפי חוק הבטחת השקעות. בנוסף יקבע בכתב ההוראות הנ"ל, שהנאמן לא יוכל לקבל מהצדדים הוראות סותרות את האמור בכתב ההוראות.

החלטה הוועדה אינה מאשרת את הבקשה וחוזרת על החלטתה לפיה עורך הדין של הקבלן אינו יכול להחזיק בנאמנות מסמך מהותי שהונפק להבטחת זכויות הרוכש. לדעת הוועדה, עצם קיומה של "הנאמנות" הזו אינו אפשרי - מי שמתיימר להיות נאמן על זכויות הרוכש, מייצג את הצד השני שהוא הצד החזק בעסקה והאחראי לניסוח החוזה על נספחיו. (החלטה מספר את 43/12)

ניגוד עניינים: הפקדת ערבויות מכר בנאמנות בידי עורך הדין של הקונה

שאלתא ועדת האתיקה הארצית בהחלטה מספר את 118/07 (**אתיקה מקצועית** 29 עמ' 5 (2009)); **אתיקה מקצועית** 36 עמ' 5 (2010)). קבעה שעורך הדין המייצג את הקבלן לא יכול להחזיק בנאמנות חוב/מכר שהונפקו עבור הרוכש זאת בשל ניגוד עניינים הקיים. כעת שואל הפונה האם ניתן בהסכמת שני הצדדים להפקיד את הערבויות בידי ב"כ הקונה.

החלטה בהחלטה מספר 118/07 של הוועדה נקבע כי עורך הדין המייצג הקבלן לא יכול להחזיק בנאמנות ערבויות חוב/מכר שהונפקו עבור הרוכש וזאת בשל קיומו של ניגוד עניינים. ככל שהרוכש מעוניין שהערבות תימסר לגורם מוסמך מטעמו, הדבר נתון לשקול דעתו ואינו עניין להחלטת ועדת האתיקה הארצית. (החלטה מספר את 170/12)

אימות חתימה: עורך דין אינו רשאי לאמת חתימתו שלו על גבי מסמך או תצהיר

שאלתא האם עורך דין יכול לאמת את חתימתו שלו על מסמכים הדורשים אימות חתימה או אזהרה בידי עורך דין ועל תצהיר בפרט.

החלטה אסור קיים ניגוד עניינים ברוח בין תפקיד מאמת החתימה לחותם עצמו. (החלטה מספר את 296/12)

עורך הדין והצד שכנגד: עורך הדין אינו אחראי להחלטת הלקוח לאחר ייעוץ שנתן לו

עובדות המתלונן הוא צד שכנגד בתביעה בה מייצג הנילון את הנתבעת. המתלונן דרש לקבל מסמך מסוים מהנתבעת והנילון השיב לו בשמה, שהוא לא זכאי לקבל זאת. התלונה היא על סירובו של הנילון לייעץ לנתבעת להיענות לדרישת המתלונן. הנילון השיב שבעלת דברו של המתלונן היא הנתבעת ולא הוא כעורך דינה.

החלטה לגנוז את התלונה. אין בתלונה כל ממש - עורך דין המייעץ ללקוחו אינו בן הפלוגתא של הצד שכנגד. הנילון יעץ ללקוחתו הנתבעת לפי מיטב שיקול דעתו המקצועי - ומי שקיבלה את ההחלטה לא למסור למתלונן את המסמך שדרש, היא הלקוחה ולא הנילון. (החלטה מספר את 137/12)

עורך הדין והצד שכנגד: משלוח דרישות חוב לכתובת של אחות החייב

עובדות לטענת המתלוננת, הגם שאחיה אינו מתגורר עימה, מגיעות לכיתה פניות והתראות בקשר לתיק הוצאה לפועל שנפתח נגדו - שבו מיוצג התובע על-ידי הנילונה. המתלוננת פנתה לנילונה והביאה לידיעתה כי החייב אינו מתגורר בכתובתה. הנילונה הבטיחה לה לא לעשות עוד שימוש בכתובת זאת כמענו של החייב, אולם, חרף זאת, הפניות וההתראות לא פסקו. המתלוננת חאה בכך "התעללות, אכזריות, חוסר מוסריות ועוד" של הנילונה כלפיה. הנילונה השיבה ששליח אשר פעל מטעם משרדה איתר את כתובת החייב בדירתה של המתלוננת - ועל-פי תצהיר נרשמה כתובת זאת כמענו בתיק ההוצאה לפועל. לאחר שהמתלוננת פנתה אליה, חדלה הנילונה לשלוח אליה דברי דואר המופנים לאחיה החייב (ואף המשיכה לנסות לאתר את החייב בכתובת שונה), אולם לשכת ההוצאה לפועל המשיכה לעשות כן. הנילונה הבהירה כי "אין בכוונתי או בכוונת מי ממשרדי לגרום למתלוננת עגמת נפש ולהטרדה ואני מביעה התנצלותי הכנה באם נגרמה לה טרדה כלשהי או עוגמת נפש ולו הקטנה ביותר".

החלטה לגנוז את התלונה. הגם שלכאורה נגרמה למתלוננת טרדה, ולמרות שיתכן כי הנילונה הייתה צריכה לפעול ביתר מיומנות לשם איתור כתובת החייב (אם אכן היא אינה דירתה של המתלוננת) - מרגע שהמתלוננת העמידה את הנילונה על טעותה, הנילונה חדלה לעשות שימוש בכתובת זאת, ואף הביעה את התנצלותה על שאירע. (החלטה מספר את 152/12)

דין משמעת: אחריות בעלים של משרד עורכי דין

שאלתא הפונה, בעלים של משרד עורכי דין, נדרש על-ידי ועדת האתיקה המחוזית להגיב על תלונה אשר כלל לא מזכירה אותו. התלונה נוגעת לעורך דין אחר העובד במשרדו. הפונה מבקש מהוועדה להימנע מפיניה לראש המשרד כאשר התלונה נוגעת לעורך דין שכיר במשרדו.

החלטה העניין תלוי בנסיבות כל מקרה ומקרה ולכן לוועדת האתיקה מסורה סמכות לשקול בכל מקרה ומקרה האם לפנות לראש המשרד לקבלת תגובה לעניין תלונה הנוגעת לעורך דין העובד במשרדו. (החלטה מספר את 294/12)

עורך דין והלקוח: איתור לקוח שהקשר איתו נותק

שאלתא עורך הדין הפונה מחזיק בידיו כספים שנפסקו לטובת לקוחו, אולם הקשר עם הלקוח נותק. הוא שואל באילו אמצעים עליו לנקוט למציאת הלקוח ומה עליו לעשות עם הכספים אם לא יאתר אותו.

החלטה על עורך הדין להפעיל את כל האמצעים הסבירים כדי לאתר את הלקוח. אין כללים באשר לסביחות זו, אולם ברוח הדבר שעל עורך הדין לפעול בשקידה ובנאמנות בכל הקשור לאיתור ההחלטה איך לפעול ביחס לכספי לקוח שלא אותר כאמור, המצויים בידי עורך הדין, היא שאלה של הדין המהותי.

בהעדר הוראות מפורשות של הלקוח בעניין זה, עורך הדין אינו רשאי לקזז מהסכום את הוצאותיו ואת שכרו, או לשלם ממנו לכל צד ג'. ככל שעורך הדין נדרש לשלם מכספים אלה לגורם כלשהו ואף לעצמו, עליו לפנות בבקשה לבית משפט ביחס לנאמנותו בכספים. בהעדר צורך לשלם - יכול עורך הדין להחזיק את הכספים בנאמנות או להעבירם לאפוטרופוס הכללי. (החלטה מספר את 270/12)

עכבון: לא ניתן לעכב צוואה

שאלתא האם רשאית עורכת הדין להפעיל את זכות העכבון לפי סעיף 88 לחוק הלשכה כדי לעכב צוואה. זאת למרות סעיף 75 לחוק הירושה לפיו מי שיש בידיו צוואה חייב למסרה, במקור או בהעתק מאושר לרשם לענייני ירושה, וזאת מיד לאחר שנודע למחזיק בצוואה, שהמצווה מת. מי שמפר הוראה זו דינו מאסר 3 חודשים או קנס. **החלטה** עורכת הדין אינה רשאית לעכב את הצוואה, סעיף 88 לחוק הלשכה לא יחול כאן. סעיף 75 לחוק הירושה הוא ספציפי וגובר על ההוראה הכללית של סעיף 88. בנוסף, הצוואה אינה רכוש המנוח מרגע שהוא נפטר. (החלטה מספר את 324/12)

חובת הסודיות וחסיון: לאחר פטירת הלקוח

שאלתא הפונה קיבלה לידיה טיפול בהכנת צוואה, ואף הכינה טיוטה של צוואה. אולם הפגישה שנקבעה לחתימה על הצוואה לא נתקיימה בשל כך שהלקוחה אושפזה ולאחר מכן נפטרה. קרוביה של המנוחה מבקשים לקבל לידיהם את טיוטת הצוואה, והלקוחה שואלת האם לא מדובר במידע סודי.

החלטה המידע המצוי בטיטוטה לא חתומה של צוואה הוא על פניו מידע שחל עליו חסיון עורך דין לקוח לפי סעיף 48 לפקודת הראיות וחובת הסודיות לפי כלל 19 לכללי האתיקה. זאת למעט אותם פרטי מידע שחבים בגילויים או שהמנוחה התירה את גילויים במפורש או במשתמע. על כן, ובהעדר אישור מתאים כאמור מצד המנוחה בטרם מותה, עורך אינו רשאי למסור את הטיטוטה המבוקשת (או כל מידע אחר מתוך התיק) לבקשת בעלי עניין או מי שטוען שהוא בעל עניין, אלא אם תכריע ערכאה שיפוטית מוסמכת שרצון המנוחה היה בגילוי המידע. (החלטה מספר את 322/12)

הערת העורכת להרחבה בסוגיה זו ראו, דחור ארד-אילון "חסיון עורך דין לקוח לאחר מות הלקוח" **אתיקה מקצועית** 49 עמ' 1 (2013)

חובת הנאמנות ללקוח: רשלנות בהסבר לעניין סעיף 79

עובדות הנילון ייצג את המתלונן בהליך משפטי בו הסכים הנטבע לשלם פיצוי והשאלה היחידה שעמדה על הפרק הייתה למי ישולם הפיצוי - למתלונן או לצד אחר. לטענת המתלונן, הנילון הסכים למתן פסק דין לפי סעיף 79 לחוק בתי המשפט בשאלת חלוקת הפיצוי, מבלי שהבהיר לו שלא ניתן לערער על פסק דין כזה; וכי הנילון אף הטעה אותו, כאשר מסר לו כי כן ניתן לערער על פסק הדין.

הנילון השיב כי המתלונן הסכים להליך של מתן פסק דין לפי סעיף 79 - והיה מודע היטב למשמעויותיו. הוא עצמו חתם על הבקשה כי בית המשפט יפסוק לפי הפרוצדורה האמורה; ויתרה מזאת, הוא אף חתם על כתב "אישור/הצהרה/התחייבות בלתי חוזרים", הממוען לנילון, ממנו עולה כי הוא מודע לסיבות להליכה במסלול של פסיקה לפי סעיף 79א. והביע את שביעות רצונו מאופן התנהלותו של ההליך ומייצוגו על-ידי הנילון. המתלונן נכח בכל הדיונים, ואף נשא דברים בפני בית המשפט, בדיון שבו הועלו הטיעונים לעניין פסק הדין לפי סעיף 79א.

החלטה לגנוז את התלונה. אין בפני הועדה כל ראיה לרשלנות מקצועית של עורך הדין, בודאי לא מהסוג היוצר עבירה אתית. בנוסף, המקום הראוי לברר את טענותיו של המתלונן הוא במסגרת הליך משפטי שניקוט נגד הנילון. המתלונן יהיה רשאי לשוב ולפנות לוועדה, אם תוצאות ההליך יצביעו על צדקת טענותיו. (החלטה מספר את 190/12)

חובת הנאמנות ללקוח: רשלנות מקצועית בייצוג בעסקת טיעון

עובדות הנילון ייצג את המתלונן בתיק פלילי בו הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון ונגזר עליו עונש שכלל 17.5 שנות מאסר לייצוג בפועל. המתלונן מלין בעיקר על תוכנו של הסדר הטיעון (ועל כתב האישום המתוקן בפרט) ועל האופן שבו גבשו. הוא טוען כי הנילון השפיע עליו, ניצל את מצבו הנפשי החמור והטעה אותו בהבנת המצב המשפטי; כי "הייעוץ שלו היה לחץ, הפחדה, הטעיה, כל הניסיונות שלי לגבי סכויי ההגנה נהדפו על ידו ולא קבלו התייחסות משום שזה עלול רק להרגיז את השופטים וגזר הדין רק יוחמר אם הם יחשפו לחומר החקירה". המתלונן טוען כי ראה את כתב האישום המתוקן רק בדיעבד וכי טיוטת כתב האישום שעליה הסכים הייתה אחרת.

הנילון השיב שכתב האישום היה מבוסס על חומר ראיתי רב שהיה להבנתו של הנילון מוצק (כולל הודאה חלקית של המתלונן במשטרה). למתלונן עבר קודם בעבירות דומות. הנילון העריך שבהיעדר הגנה ממשית בתיק ולנוכח עצמת הראיות, ניהול הוכחות יוביל לגזירת עונש חמור ביותר, כפי שביקשה הפרקליטות במסגרת "טיעון פתוח". הנילון ציין שהכרעת הדין ניתנה ארבעה חודשים לאחר הגשת כתב האישום כך שחודשים לפני הצגת הסדר הטיעון היה המתלונן מודע היטב לתוכנו ולהשלכותיו, קיבל לידי את מלוא חומר החקירה והתייעץ עם גורמים נוספים, בכללם עורך דין (שאף קיבל לידי את חומר החקירה). כמו כן, המתלונן אישר בחתימתו את הסכמתו להסדר הטיעון וכן בהצהרתו לפרוטוקול בית המשפט שעה שהוצג ההסדר.

החלטה לגנוז את התלונה מאחר ולא נפל כל פגם בהתנהגות הנילון. אין בתלונה כל בסיס לטענה לפיה הסכמתו של המתלונן להסדר הטיעון (שקיבלה ביטוי הן בחתימה על מסמך הסדר הטיעון והן באישור הסכמתו לפרוטוקול) לא הייתה חופשית או בוססה על הטעיה. להיפך, המתלונן מאשר שהתייעץ עם גורמים נוספים בטרם הוצג הסדר הטיעון. (החלטה מספר את 218/12)

דין משמעת: העמדה לדין של עורך דין ששיקר בתשובתו לוועדת האתיקה

עובדות במסגרת ברור תלונה בה נטען שהנילון שלח מתמחה להופיע בבית המשפט במקומו תוך שזה מתחזה לעורך דין, התבקשה תגובת הנילון שהיה מאמנו של אותו מתמחה. בתשובה ללשכה מסר הנילון "שבתיק נשוא התלונה לא הופיע בשמי או במקומי, מה גם שאני לא מייצג בתיק ולא יעלה על הדעת שאשאל מישהו במקומי בתיק שאין אני מייצג בו". בהליך המשמעת נגד המתמחה הוגשה מטעם הנאשם הודעה בכתב מהנילון לפיה: "אני אפשרתי לו ביום 17.4.07 להופיע מטעם המשרד בדיון בהתנגדות בתיק הוצל"פ מאחר ומדובר בחייבת שהינה אשת דוד". בהודעה לבית הדין הסביר הנילון שהשוני בין גרסאותיו נובע מאי הבנה, הואיל ובעת מסירת תגובתו לוועדת האתיקה הארצית עיין בתיק הוצל"פ, ולא מצא שם שום מסמך מטעמו. הנילון התבקש להגיש תגובה סטטוטורית לעניין הסתירה בעמדותיו אולם לא עשה כן.

החלטה להעמיד לדין משמעת. הנילון הטעה את ועדת האתיקה הארצית בתגובתו הראשונה, מאחר שלא מסר בה את כל האמת, מסיבותיו הוא. לכך יש להוסיף את העובדה כי הנילון לא מסר תגובה סטטוטורית דבר המהווה בפני עצמו עבירת משמעת. (החלטה מספר את 93/09)

חובת ציון התואר עורך דין בבית משפט לתביעות קטנות

שאלתא האם עורך דין המגיש תביעה כבעל דין בבית משפט לתביעות קטנות חייב לציין את היותו עורך דין. **החלטה** אמנם אין הוראה בתקנות סדרי הדין המחייבת את עורך הדין לגלות את דבר היותו עורך דין כאשר הוא בעל דין בתביעה קטנה. אולם, יש מקום לחייב אותו לכך כדי לא לשלול מהצד שכנגד את האפשרות שמעניקות לו התקנות לבקש להיות מיוצג באותו הליך. (החלטה מספר את 26/13)